

L.A. / 2002

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

LEGE

privind statutul controlorului civil de trafic aerian din România

Camera Deputaților adoptă prezentul proiect de lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. – (1) Prezenta lege reglementează statutul controlorului civil de trafic aerian din România care desfășoară sau a desfășurat, conform legii, activități de control și/sau informare a traficului aerian în spațiul aerian național al României și în orice alt spațiu aerian delegat României prin acordurile la care România este parte.

(2) Statutul stabilește regimul juridic, categoriile, competențele, drepturile și obligațiile specifice controlorului civil de trafic aerian din România, precum și responsabilitățile acestuia.

Art. 2. – (1) În sensul prezentei legi, prin *controlor civil de trafic aerian din România* se înțelege acea persoană care deține sau a deținut licența de controlor civil de trafic aerian emisă conform legii,

în temeiul căreia desfășoară sau a desfășurat activități de control și/sau informare a traficului aerian al României și în orice alt spațiu aerian delegat României prin acordurile la care România este parte.

(2) Controlorul civil de trafic aerian din România își desfășoară activitatea în scopul asigurării serviciilor de trafic aerian în condiții de siguranță, în conformitate cu legislația internă, cu standardele, reglementările interne și internaționale aplicabile, precum și în conformitate cu practicile recomandate de organizațiile internaționale de aviație civilă la care România este parte.

Art. 3. – (1) În înțelesul prezentei legi, termenii utilizați au următorul înțeles:

1. *autoritatea de stat* – ministerul de resort care își exercită autoritatea direct sau prin organisme tehnice specializate, instituții publice subordonate, unități care funcționează sub autoritatea ori coordonarea sa ori prin societăți comerciale autorizate;

2. *autoritatea de licențiere* – organismul tehnic specializat desemnat de către autoritatea de stat drept responsabil pentru licențierea controlorilor civili de trafic aerian;

3. *autorizarea de unitate* - autorizarea înscrisă într-o licență de controlor civil de trafic aerian, care face parte din aceasta și care precizează indicatorul Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI) pentru locația unității de trafic aerian și sectoarele și/sau pozițiile operaționale pe care titularul licenței este competent să își desfășoare activitatea;

4. *autorizarea asociată unei calificări* - autorizarea constituind parte integrantă a unei calificări, prin care sunt precizate anumite condiții speciale, drepturi/ atribuții sau limitări aplicabile respectivei calificări;

5. *autorizarea privind competența lingvistică* - autorizarea înscrisă într-o licență de controlor civil de trafic aerian, care face parte din aceasta și care precizează competențele lingvistice ale titularului;

6. *autorizarea asociată licenței* - autorizarea asociată unei licențe de controlor civil de trafic aerian, constituind parte integrantă

a acelei licențe și care desemnează o calificare de specialist asociată cu calificarea/calificările valabilă/valabile înscrisă/înscrise în licența respectivă;

7. *autorizarea de instructor* - autorizarea înscrisă într-o licență de controlor civil de trafic aerian, care face parte integrantă din aceasta și care precizează competența titularului de a furniza instruire în trafic real/servicii de pregătire profesională practică sau de a furniza instruire la clasă și la simulator;

8. *biroul de raportare a serviciilor de trafic aerian*, denumit în continuare *biroul ARO* - unitate desemnată cu scopul de a primi rapoarte privind serviciile de trafic aerian și planuri de zbor depuse înainte de decolare, care poate fi separată sau combinată cu o altă unitate de trafic aerian sau cu o unitate a serviciilor de informare aeronautică de aerodrom;

9. *biroul NOTAM internațional* – biroul desemnat în România pentru realizarea schimbului de mesaje NOTAM la nivel internațional;

10. *calificarea* - autorizarea înscrisă sau asociată unei licențe de controlor civil de trafic aerian, constituind parte integrantă a acelei licențe, prin care sunt stabilite anumite condiții speciale, drepturi/atribuții sau limitări referitoare la acea licență;

11. *centrul regional de control*, denumit în continuare *ACC* – unitate desemnată în scopul de a furniza serviciul de control al traficului aerian și, după caz, serviciul de informare a zborurilor controlate în cuprinsul unor regiuni de control aflate în responsabilitatea sa;

12. *centrul de informare a zborurilor*, denumit în continuare *FIC* – unitate desemnată în scopul de a furniza serviciul de informare a zborurilor și serviciul de alarmare;

13. *instructor* - controlorul civil de trafic aerian deținător al unei autorizări de instructor;

14. *licența de controlor civil de trafic aerian* – certificat, indiferent de denumirea prin care este cunoscut, prin care se atestă că o persoană este calificată și autorizată să furnizeze servicii de trafic aerian și/sau servicii de informare aeronautică;

15. *programul de susținere psihologică* - program complex de management al stresului indus controlorului civil de trafic aerian ca urmare a unui accident/incident grav. Programul constă în acordarea de consiliere psihologică imediat după un astfel de eveniment;

16. *serviciul de trafic aerian* - semnifică, după caz, serviciul de control al traficului aerian (serviciul de control regional, serviciul de control de apropiere, serviciul de control de aerodrom, serviciul de control sol), serviciul de informare a zborurilor, serviciul de alarmare și serviciul consultativ de trafic aerian;

17. *serviciul de control al traficului aerian* - serviciul furnizat în scopul:

a) prevenirii abordajelor dintre aeronave;

b) prevenirii coliziunilor dintre aeronavele și obstacolele de pe suprafața de manevră;

c) intensificării și regularizării fluxului traficului aerian;

18. *serviciul de control regional* - serviciul de control al traficului aerian furnizat zborurilor controlate în regiunea de control;

19. *serviciul de control de apropiere* - serviciul de control al traficului aerian furnizat zborurilor controlate în fazele de sosire și plecare sau care tranzitează spațiul aerian în cauză;

20. *serviciul de control de aerodrom* - serviciul de control al traficului aerian furnizat traficului de aerodrom;

21. *serviciul de informare a zborurilor* - serviciul furnizat în scopul de a da indicații și informații care sunt utile pentru desfășurarea în siguranță și cu eficiență a zborurilor;

22. *serviciul de alarmare* - serviciul furnizat în scopul înștiințării autorităților competente cu privire la aeronavele care necesită acțiuni de căutare și salvare, precum și în scopul de a le asista potrivit necesităților;

23. *serviciul consultativ de trafic aerian* - serviciul furnizat în cuprinsul unui spațiu aerian consultativ în scopul asigurării eșalonării, în măsura posibilității, între aeronavele care operează după reguli de zbor instrumental;

24. *serviciul de control sol* – serviciul de control al traficului aerian furnizat pentru a asigura controlul aeronavelor la sol, pe

suprafața de manevră și, după caz, pe căile de rulare ale aeroportului sau pe pista de decolare/aterizare;

25. *serviciul de informare aeronautică* - serviciul stabilit în cadrul unei zone de acoperire definită, responsabil pentru furnizarea informațiilor/datelor aeronautice necesare asigurării siguranței, regularității și eficienței navigației aeriene;

26. *unitatea de control de aerodrom*, denumită în continuare *TWR* - unitatea de trafic aerian stabilită în scopul de a furniza serviciul de control și/sau serviciul de informare a zborurilor de aerodrom;

27. *unitatea de control de apropiere*, denumită în continuare *APP* - unitatea stabilită în scopul de a furniza serviciul de control al traficului aerian și/sau serviciul de informare a zborurilor, a aeronavelor controlate în fazele de sosire și plecare sau care tranzitează spațiul aerian în cauză.

CAPITOLUL II

Categoriile de controlori civili de trafic aerian din România

Art. 4. - (1) În România sunt recunoscute următoarele categorii de controlori civili de trafic aerian:

A. Controlori civili de control trafic aerian, denumiți în continuare *CTA*:

a) *CTA-ACC* - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de control regional și/sau serviciul de informare a zborurilor pentru zborurile controlate în cuprinsul unor regiuni de control aflate în responsabilitatea lor;

b) *CTA-APP* - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de control de apropiere și/sau serviciul de informare a zborurilor pentru zborurile controlate în fazele de sosire și plecare sau care tranzitează spațiul aerian în cauză;

c) *CTA-TWR* - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de control de aerodrom și/sau serviciul de informare a zborurilor în cadrul unei zone de control de aerodrom;

d) CTA-SOL - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciile de control sol pe aerodrom;

B. Controlori civili de informare trafic aerian, denumiți în continuare *CITA*:

a) CITA-ACC - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de informare a zborurilor în cadrul centrului regional de control (ACC);

b) CITA-TWR - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de informare aeronautică în cadrul unei unități de control de aerodrom;

c) CITA-ARO - controlorii civili de trafic aerian care asigură serviciul de informare aeronautică înainte și după zbor, în cadrul biroului ARO;

d) CITA-NOTAM - controlorii civili de trafic aerian care asigură colectarea, prelucrarea și difuzarea informațiilor aeronautice în regiunea de informare a zborurilor București, păstrarea și actualizarea tuturor documentelor de informare aeronautică interne, păstrarea, actualizarea și difuzarea tuturor documentelor de informare aeronautică străine cu care România a încheiat acorduri în acest sens.

(2) Controlorii civili de trafic aerian pot fi:

a) controlori civili de trafic aerian stagiaari;

b) controlori civili de trafic aerian.

(3) Controlorii civili de trafic aerian sunt încadrați pe funcții în conformitate cu prevederile din anexa nr. 3.

Art. 5. - Perioada de stagiu este stabilită pentru fiecare calificare în parte prin reglementările emise în acest sens de către autoritatea de licențiere.

Art. 6. - (1) Controlorul civil de trafic aerian poate exercita numai acele activități permise de licența de controlor civil de trafic aerian valabilă deținută.

(2) Calificările/autorizările controlorilor civili de trafic aerian sunt prevăzute în anexa nr.1 și se acordă de autoritatea de licențiere conform legislației și reglementărilor în vigoare.

Art. 7. - Autoritatea de licențiere stabilește, prin reglementări, condițiile și cerințele specifice pentru obținerea unei anumite calificări și/sau autorizări, în funcție de serviciul și unitatea de servicii a traficului aerian.

CAPITOLUL III

Licențierea controlorului civil de trafic aerian

Art. 8. - (1) Licența de controlor civil de trafic aerian este valabilă în condițiile legii.

(2) Titularul unei licențe de controlor civil de trafic aerian nu are dreptul să exercite prerogativele conferite decât dacă aceasta conține o calificare valabilă, autorizările asociate, precum și alte documente conform legislației și reglementărilor în vigoare.

Art.9. - Licențele de controlor civil de trafic aerian sunt de două tipuri:

- a) licența de controlor civil de trafic aerian stagiar;
- b) licența de controlor civil de trafic aerian.

Art. 10. - (1) După obținerea unei calificări, controlorul civil de trafic aerian trebuie să demonstreze continuitatea competenței sale profesionale, în vederea menținerii dreptului de exercitare a prerogativelor conferite de licența respectivă, în conformitate cu reglementările în vigoare.

(2) Evaluarea continuă și/sau periodică a competenței profesionale se realizează pentru fiecare categorie de controlori civili de trafic aerian conform reglementărilor în vigoare.

Art. 11. - (1) Suspendarea licenței de controlor civil de trafic aerian sau a calificărilor și/sau autorizărilor se dispune de către autoritatea de licențiere conform reglementărilor în vigoare.

(2) Suspendarea poate fi anulată, în condițiile prevăzute de reglementările în vigoare.

Art. 12. - (1) Autoritatea de licențiere poate revoca licența de controlor civil de trafic aerian, calificările și/sau autorizările, dacă un controlor civil de trafic aerian nu se poate conforma condițiilor impuse în scopul anulării unei suspendări, iar pregătirea sa ulterioară se face fără succes sau este considerată necorespunzătoare.

(2) Unui controlor civil de trafic aerian căruia i s-a revocat licența nu mai are dreptul să exercite activitățile specifice corespunzătoare acesteia.

CAPITOLUL IV

Drepturile și îndatoririle controlorului civil de trafic aerian

Art. 13. - Toate categoriile de controlori civili de trafic aerian au drepturi și obligații care decurg din prezenta lege, din legislația în vigoare, precum și din prevederile contractelor individuale și colective de muncă aplicabile la nivelul unităților de servicii de trafic aerian în care activează controlorii civili de trafic aerian.

Art. 14. - Controlorului civil de trafic aerian îi este garantat dreptul la libera exprimare, în condițiile legii, și cu respectarea confidențialității asupra informațiilor care ar putea aduce atingere siguranței naționale.

Art. 15. - Controlorul civil de trafic aerian are dreptul de a fi informat cu privire la deciziile care se iau în aplicarea prezentei legi și care îl vizează în mod direct.

Art. 16. - Pentru asigurarea confidențialității identității controlorului civil de trafic aerian care a raportat evenimente de aviație civilă, datele de identificare ale acestuia sau alte date personale care ar putea conduce la dezvăluirea identității nu vor fi dezvăluite unei terțe părți, în nicio situație, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.

Art. 17. - Locurile de muncă în condiții speciale și locurile de muncă în condiții deosebite în care sunt încadrați controlorii civili de trafic aerian, sunt prevăzute în anexa nr.4, care completează în mod corespunzător prevederile anexei nr. 1 la Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale.

Art. 18. - (1) Controlorii civili de trafic aerian beneficiază de sporuri pentru condiții speciale de muncă, conform contractelor colective de muncă aplicabile și dispozițiilor legale în vigoare.

(2) Controlorii civili de trafic aerian beneficiază de spor pentru condiții vătămătoare ori grele de muncă, de până la 15% din salariul de bază.

(3) Controlorii civili de trafic aerian care își desfășoară activitatea pe ecrane radar beneficiază suplimentar și de un spor pentru condiții nocive de muncă de până la 5% din salariul de bază.

Art. 19. - (1) Durata normală a timpului de lucru este de 34 de ore pe săptămână pentru controlorii civili de trafic aerian încadrați ca CTA-ACC, CTA-APP sau CTA-TWR.

(2) Durata normală a timpului de lucru este de 36 de ore pe săptămână pentru controlorii civili de trafic aerian încadrați ca CTA-SOL.

(3) Durata normală a timpului de lucru este de 38 de ore pe săptămână pentru controlorii civili de trafic aerian încadrați ca CITA-ACC.

(4) Durata normală a timpului de lucru este de 40 de ore pe săptămână pentru controlorii civili de trafic aerian încadrați ca CITA-ARO, CITA-TWR sau CITA-NOTAM.

Art. 20. - Controlorul civil de trafic aerian beneficiază de formare și perfecționare profesională în condițiile legii.

Art. 21. - Controlorul civil de trafic aerian, implicat într-un accident/incident care generează consecințe negative asupra performanței profesionale și adaptării generale a controlorului civil

de trafic aerian, prin expunere directă sau indirectă a acestuia la evenimente cu caracter neobișnuit, cu apariție bruscă soldată cu pierderea sau diminuarea controlului situației și cu consecințe traumatizante în plan psihic și/sau al echilibrului fiziologic al controlului civil de trafic aerian, beneficiază de un program de susținere psihologică.

Art. 22. - (1) Controlorii civili de trafic aerian beneficiază de concediu de odihnă în condițiile legii și a contractelor colective și/sau individuale de muncă aplicabile.

(2) Controlorii civili de trafic aerian beneficiază de un concediu anual de odihnă suplimentar, precum și de un concediu anual de recuperare psihologică, conform prevederilor anexei nr. 2.

Art. 23. - (1) Concediul anual de recuperare psihologică se acordă de către angajator și se execută integral într-o unitate/locație/stațiune turistică sau balneoclimaterică.

(2) Concediul anual de recuperare psihologică este obligatoriu și gratuit, costurile aferente, inclusiv cele de transport, fiind suportate de către angajator.

(3) Pe durata concediului anual de recuperare psihologică, controlorul civil de trafic aerian primește drepturile salariale la nivelul celor corespunzătoare ultimei luni anterioare efectuării concediului de recuperare psihologică.

Art. 24. - (1) Controlorii civili de trafic aerian care au fost încadrați ca CTA-ACC, CTA-APP și CTA-TWR beneficiază de pensie de serviciu, în condițiile prezentei legi, într-un quantum cuprins între 50% și 75% din media veniturilor salariale nete realizate în 6 luni consecutive la alegerea persoanei în cauză.

(2) Prin derogare de la prevederile Legii nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, vârsta minimă de pensionare pentru controlorii civili de trafic aerian prevăzuți la alin.(1) este de 52

de ani, în condițiile în care au desfășurat o activitate, de cel puțin 10 ani, cumulativ, ca CTA-ACC, CTA-APP sau CTA-TWR.

(3) În cazul realizării cumulative a condițiilor privind vârsta de pensionare și vechimea minimă prevăzute la alin. (2), quantumul pensiei de serviciu este de 50%.

(4) Pentru fiecare an de muncă ce depășește vechimea minimă de 10 ani în locurile de muncă respective, conform prevederilor alin. (2), se adaugă la quantumul pensiei de serviciu prevăzut la alin. (3) un spor de 2% din baza de calcul stabilită potrivit alin. (1), fără a se depăși quantumul maxim de 75%.

(5) Dacă unui controlor civil de trafic aerian prevăzut la alin. (2) i s-a calculat pensia de serviciu conform alin. (3) și (4), la quantumul acesteia se adaugă un spor de 2% pentru fiecare an lucrat ca CTA-SOL, CITA-ACC, CITA-ARO, CITA-NOTAM, raportat la salariul de bază al uneia din aceste funcții, fără a se depăși quantumul maxim de 75%.

Art. 25. - (1) Controlorii civili de trafic aerian care au fost încadrați ca CTA-SOL, CITA-ACC, CITA-TWR, CITA-ARO și CITA-NOTAM beneficiază de pensie de serviciu, în condițiile prezentei legi, într-un quantum cuprins între 50% și 70% din media veniturilor salariale nete realizate în 6 luni consecutive la alegerea persoanei în cauză.

(2) Prin derogare de la prevederile Legii nr.19/2000, cu modificările și completările ulterioare, vârsta minimă de pensionare pentru controlorii civili de trafic aerian prevăzuți la alin.(1) este de 55 de ani, în condițiile în care au desfășurat o activitate de cel puțin 15 ani, cumulativ, ca CTA-SOL, CITA-ACC, CITA-TWR, CITA-ARO, CITA-NOTAM.

(3) În cazul realizării cumulative a condițiilor privind vârsta de pensionare și vechimea minimă prevăzute la alin. (2), quantumul pensiei de serviciu este de 50%.

(4) Pentru fiecare an de muncă ce depășește vechimea minimă de 15 ani în locurile de muncă respective, conform prevederilor alin. (2), se adaugă la quantumul pensiei de serviciu prevăzut la

alin. (3) un spor de 2% din baza de calcul stabilită potrivit alin. (1), fără a se depăși cuantumul maxim de 70%.

(5) Dacă unui controlor civil de trafic aerian prevăzut la alin. (2) i s-a calculat pensia de serviciu conform alin. (3) și (4), la cuantumul acesteia se adaugă un spor de 2% pentru fiecare an lucrat ca CTA-ACC, CTA-APP și CTA-TWR, raportat la salariul de bază al uneia din aceste funcții, fără a se depăși cuantumul maxim de 70%.

Art. 26. - (1) Odată cu stabilirea cuantumului pensiei de serviciu se stabilește și pensia pentru limită de vârstă din sistemul public, acordată controlorului civil de trafic aerian conform Legii nr.19/2000, cu modificările și completările ulterioare, considerându-se îndeplinite condițiile necesare deschiderii dreptului la pensie. La determinarea punctajului mediu anual se are în vedere stagiul complet de cotizare corespunzător anului, respectiv lunii în care se deschide dreptul la pensie, prevăzut de legislația în vigoare din sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

(2) Partea din pensia de serviciu calculată conform prevederilor prezentei legi, care depășește nivelul pensiei din sistemul public, se suportă din bugetul angajatorului la care activa controlorul civil de trafic aerian în momentul pensionării sau cel al angajatorului care a preluat furnizarea serviciilor acestuia.

(3) Vârsta maximă de pensionare pentru controlorii civili de trafic aerian este de 57 ani, atât pentru femei cât și pentru bărbați.

(4) Controlorul civil de trafic aerian poate beneficia și de o pensie facultativă, în condițiile legii.

(5) Pentru persoanele care, la data pensionării, nu mai exercită profesia de controlor civil de trafic aerian, cuantumul pensiei de serviciu va fi stabilit conform art. 24 sau art. 25, după caz, având ca bază de calcul media salariilor nete, realizate în ultimele 6 luni anterioare deschiderii dreptului la pensie, de către un controlor civil de trafic aerian aflat în activitate, în condiții identice privind locul de muncă, vechimea, calificările și autorizările echivalente.

(6) Pensia de serviciu se actualizează în luna martie a fiecărui

an, prin indexare cu un procent care să acopere integral rata inflației din anul precedent.

Art. 27. - (1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, controlorul civil de trafic aerian a cărui inaptitudine fizică sau psihologică de a presta activități de control și/sau informare a traficului aerian este atestată de un certificat medical, va fi trecut în cadrul aceleiași angajator într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii sale, conform contractelor colective și/sau contractelor individuale de muncă aplicabile.

(2) În cazul în care angajatorul este pus în situația de a efectua mutări de personal ca urmare a necesității operaționale, restrângerii activității, re tehnologizării și automatizării, controlorul civil de trafic aerian va fi trecut în cadrul aceleiași angajator într-o altă muncă, corespunzătoare pregătirii sale, conform prevederilor legale în vigoare, precum și contractelor colective și/sau contractelor individuale de muncă aplicabile.

Art. 28. - La decesul controlorului civil de trafic aerian, copiii și/sau soțul supraviețuitor al acestuia beneficiază de pensie de urmaș, în condițiile prevăzute de legislația din sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

Art. 29. - Controlorul civil de trafic aerian va fi asigurat de către angajator pentru risc profesional și pentru cazurile de producere a unor accidente de muncă urmate de deces, invaliditate permanentă sau temporară, spitalizare, precum și pentru cazurile de accidentare sau îmbolnăvire cu pierderea capacității de muncă necesare desfășurării activității specifice pentru care deține documentul nominal de calificare. Condițiile de asigurare sunt cele prevăzute de lege și/sau prin contractele colective de muncă aplicabile.

Art. 30. - (1) În cazul pierderii totale sau parțiale a capacității de muncă, necesare desfășurării activităților specifice, ca urmare a unui eveniment de aviație, accident de muncă, a unei boli profesionale

sau a unei afecțiuni medicale dobândite în exercitarea funcției respective, controlorul civil de trafic aerian beneficiază:

a) pe timpul recuperării capacității de muncă, de toate drepturile salariale cu caracter permanent pe care le avea la data pierderii capacității de muncă, până la stabilirea definitivă a situației sale, fără a se depăși însă durata de 2 ani;

b) de o compensație bănească acordată lunar, în cazul pierderii totale a capacității de muncă, până la pensionarea pentru limită de vârstă, care să acopere diferența dintre venitul mediu lunar net indexat din ultimul an de activitate și venitul lunar net obținut ca urmare a imposibilității continuării activității în calitate de controlor civil de trafic aerian.

(2) Drepturile salariale cu caracter permanent și compensația bănească, prevăzute la alin. (1), se asigură și se suportă din bugetul angajatorului la care activa controlorul civil de trafic aerian în momentul pierderii capacității de muncă sau cel al angajatorului care a preluat furnizarea serviciilor acestuia.

Art. 31. - Controlorul civil de trafic aerian beneficiază de toate sporurile stabilite în condițiile legii și a contractelor colective și/sau individuale de muncă aplicabile.

Art. 32. - (1) Controlorul civil de trafic aerian va beneficia anual de 12 călătorii gratuite pe cursele aeriene interne și de o călătorie gratuită pe cursele aeriene internaționale, ale căror costuri sunt suportate de angajator.

(2) Soțul controlorului civil de trafic aerian, precum și copiii în întreținere, vor beneficia, în aceleași condiții, de câte 6 călătorii pe cursele aeriene interne și de o călătorie pe cursele aeriene internaționale, ale căror costuri sunt suportate de angajator.

Art. 33. - Controlorul civil de trafic aerian are, în principal, următoarele îndatoriri:

a) să depună toate eforturile necesare în vederea prevenirii oricărei fapte/oricărui act care ar putea pune în pericol siguranța

traficului aerian, viața personalului sau a pasagerilor aflați la bordul aeronavelor;

b) să aducă la cunoștința conducerii unității de trafic aerian orice eveniment de aviație civilă și orice neregulă, abatere sau lipsuri în activitatea de control și informare, care ar putea duce la periclitarea siguranței traficului aerian;

c) să participe la cursurile de formare și perfecționare profesională organizate de angajator, precum și de către alte instituții special abilitate;

d) să cunoască și să aplice în mod corect procedurile, instrucțiunile, normele și reglementările aeronautice civile aplicabile activității de control și informare a traficului aerian pe care o desfășoară;

e) să cunoască și să respecte normele de calitate și siguranță a zborului stabilite pentru activitatea de control al traficului aerian pe care o desfășoară;

f) să respecte limitele de timp de muncă și odihnă stabilite prin reglementările aplicabile;

g) să se prezinte la examinările medicale obligatorii;

h) să informeze autoritățile competente cu privire la situațiile în care condițiile de muncă, mediul de lucru sau orice alte măsuri aplicate aduc sau pot aduce atingere și influențează negativ activitatea de control și informare a traficului aerian;

i) să nu consume și să nu fie sub influența băuturilor alcoolice în timpul serviciului;

j) să nu consume substanțe halucinogene sau psihotrope;

k) să informeze angajatorul cu privire la incapacitatea sa de a-și exercita atribuțiile deținute în virtutea licenței de control civil de trafic aerian în cazul în care sănătatea sa fizică sau psihică este diminuată într-o măsură care ar putea afecta calitatea și siguranța cu care prestează serviciile de control și informare a traficului aerian;

l) să păstreze secretul de serviciu în condițiile legii;

m) să păstreze confidențialitatea asupra informațiilor referitoare la siguranța națională;

n) să se abțină de la orice fapte sau acțiuni care ar putea să aducă prejudicii unității de trafic aerian în care își desfășoară activitatea.

CAPITOLUL V

Răspunderea controlorului civil de trafic aerian

Art. 34. - Controlorul civil de trafic aerian care încalcă legile, reglementările, procedurile și instrucțiunile aplicabile activității de control și informare a traficului aerian, îndatoriri ce îi revin potrivit prezentei legi, licenței de controlor civil de trafic aerian, contractelor colective de muncă aplicabile, contractului individual de muncă și normelor interne, răspunde disciplinar, contravențional, civil și penal, în funcție de gravitatea faptelor săvârșite, conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 35. - Răspunderea controlorului civil de trafic aerian implicat în orice eveniment de aviație civilă este angajată numai în cazurile în care:

- a) este dovedită intenția sau neglijența sa;
- b) este dovedit faptul că acesta era sub influența băuturilor alcoolice în timpul serviciului ori a substanțelor stupefiante sau psihotrope.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 36. - Echivalarea încadrării locurilor de muncă în condiții speciale și deosebite pentru personalul care a desfășurat, anterior intrării în vigoare a prezentei legi, activități de control și/sau informare a traficului aerian în spațiul aerian național al României și în orice alt spațiu aerian delegat României prin acordurile la care România este parte, se efectuează conform prevederilor anexei nr. 5.

Art. 37. - (1) Prevederile prezentei legi se completează cu dispozițiile specifice referitoare la controlul traficului aerian, prevăzute în alte acte normative în vigoare, în măsura în care nu sunt contrare acesteia.

(2) Anexele nr. 1 – 5 fac parte integrantă din prezenta lege.

Art. 38. - Prezenta lege intră în vigoare la 1 iulie 2009.

Art. 39. - Prevederile prezentei legi privind pensionarea se aplică numai pentru persoanele aflate în activitate la data intrării în vigoare a acesteia.

Art. 40. - În termen de 60 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Ministerul Transporturilor și Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse vor elabora norme metodologice de aplicare a acesteia, care se vor aproba prin ordin comun al ministrului transporturilor și al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 41. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul–lege nr. 125/1990 privind reglementarea unor drepturi ale personalului de dirijare, control și informare a traficului aerian civil, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 din 25 aprilie 1990.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților în ședința din 8 octombrie 2008, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Eugen Nicolicea

Handwritten signature of Eugen Nicolicea in black ink.

Calificări/autorizări ale controlorului civil de trafic aerian

I. Licența de controlor civil de trafic aerian trebuie să conțină una sau mai multe calificări din clasele următoare:

1. TWR

a) control de aerodrom la vedere - ADV: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control și/sau informare la un aerodrom unde nu există publicate proceduri instrumentale de apropiere și/sau de plecare;

b) control de aerodrom instrumental - ADI: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control și/sau informare la un aerodrom unde există publicate proceduri instrumentale de apropiere și/sau de plecare;

2. APP

a) control de apropiere procedural - APP: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control de apropiere traficului aerian care sosește, pleacă sau tranzitează în cuprinsul unei zone de control, fără utilizarea echipamentelor de supraveghere (radar sau ADS);

b) control de apropiere, supraveghere - APS: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control de apropiere traficului aerian care sosește, pleacă sau tranzitează în cuprinsul unei zone de control, cu utilizarea echipamentelor de supraveghere (radar sau ADS);

3. ACC

a) control regional, procedural - ACP: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control de rută traficului aerian într-o zonă de control, fără utilizarea echipamentelor de supraveghere (radar sau ADS);

b) control regional, supraveghere - ACS: calificarea ce poate fi acordată controlorilor care sunt competenți să furnizeze serviciul de control de rută traficului aerian într-o zonă de control, cu utilizarea echipamentelor de supraveghere (radar sau ADS);

II. Autorizări asociate calificărilor:

1. TWR

Control de aerodrom, instrumental (ADI) trebuie să fie însoțită de una sau mai multe autorizări:

- a) control TWR (TWR);
- b) controlul mișcării la sol (GMC);
- c) controlul mișcării la sol cu echipament de supraveghere (GMS);
- d) controlul zborului (AIR);
- e) control radar de aerodrom (RAD);

2. APP

Control de apropiere, supraveghere (APS) trebuie să fie însoțită de una sau mai multe autorizări:

- a) radar (RAD);
- b) radar de apropiere de precizie (PAR);
- c) apropiere supravegheată radar (SRA);
- d) supraveghere dependentă automată (ADS);
- e) control terminal (TCL);

3. ACC

Control regional, supraveghere (ACS) trebuie să fie însoțită de una sau mai multe autorizări:

- a) radar (RAD);
- b) supraveghere dependentă automată (ADS);
- c) control terminal (TCL);

III. Autorizări asociate licenței:

- a) instructor în trafic real (OJTI);

- b) instructor simulator (SIM-I);
- c) examinator ATC (EXM);

IV. Calificări ale controlorilor civili de informare trafic aerian ACC, TWR, ARO și NOTAM:

- a) CTA informare stagiar;
- b) CTA informare;
- c) CTA informare instructor;

V. Calificări ale controlorilor civili de control trafic aerian SOL:

- a) CTA control SOL;
- b) CTA instructor control SOL.

Concediul anual de recuperare psihologică și concediul anual de odihnă suplimentar

Controlorii civili de trafic aerian beneficiază de concediu de recuperare psihologică și concediu de odihnă suplimentar, după cum urmează:

1. CTA-ACC - concediu anual de recuperare psihologică de 12 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 12 zile lucrătoare;

2. CTA-APP - concediu anual de recuperare psihologică de 12 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 12 zile lucrătoare;

3. CTA -TWR:

a) concediu anual de recuperare psihologică de 10 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 10 zile lucrătoare, pentru aeroporturile cu volum de trafic aerian dirijat de până la 15.000 de aeronave anual, inclusiv;

b) concediu anual de recuperare psihologică de 11 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 11 zile lucrătoare, pentru aeroporturile cu volum de trafic aerian dirijat de 15.001 – 25.000 de aeronave anual;

c) concediu anual de recuperare psihologică de 12 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 12 zile lucrătoare, pentru aeroporturile cu volum de trafic aerian dirijat mai mare de 25.000 de aeronave anual;

4. CTA-SOL:

a) CTA-SOL Otopeni - concediu anual de recuperare psihologică de 12 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 12 zile lucrătoare;

b) CTA-SOL de la aeroporturi/aerodromuri, altele decât cel prevăzut la lit. a) - concediu anual de recuperare psihologică de 10 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 9 zile lucrătoare;

5. CITA - concediu anual de recuperare psihologică de 10 zile calendaristice și concediu anual de odihnă suplimentar de 9 zile lucrătoare.

Funcțiile controlorilor civili de trafic aerian

I. Controlor civil de control trafic aerian

Funcția	Unitatea de trafic aerian
Supervizor centru	ACC, APP, TWR
Supervizor sală	ACC, APP, TWR
Supervizor echipă	ACC, APP, TWR
CTA instructor radar	ACC, APP, TWR
CTA instructor non-radar	ACC, APP, TWR
CTA instructor simulator	ACC, APP, TWR
CTA radar	ACC, APP, TWR
CTA non-radar	ACC, APP, TWR
CTA radar stagiar	ACC, APP, TWR
CTA non-radar stagiar	ACC, APP, TWR

II. Controlor civil de informare trafic aerian

Funcția	Unitatea de trafic aerian
Supervizor informare centru	ACC, TWR, ARO
Supervizor informare sală	ACC, TWR, ARO
Supervizor informare echipă	ACC, TWR, ARO
CITA instructor	ACC, TWR, ARO
CITA	ACC, TWR, ARO
CITA stagiar	ACC, TWR, ARO

III. Controlor civil de control trafic aerian - SOL

Funcția	Unitatea de trafic aerian
Șef tură SOL	SOL
Navigator principal instructor SOL	SOL
Navigator principal SOL	SOL
Navigator SOL	SOL
Controlor SOL	SOL
Dispecer aeroport	SOL
Dispecer operațiuni zbor	SOL

CTA radar, CTA non-radar și CITA vor fi diferențiați prin intermediul unor trepte profesionale ce vor fi stabilite prin contractele colective și/sau individuale de muncă aplicabile.

Anexa nr. 5

**Echivalarea încadrării locurilor de muncă
în condiții speciale și deosebite**

Nr. crt.	Încadrarea anterioară intrării în vigoare a prezentei legi		Echivalarea încadrării anterioare cu cea prevăzută de prezenta lege		
	Funcția	Unitatea/ Serviciul/ Biroul	Funcția	Unitatea/ Serviciul/ Biroul	Încadrarea locurilor de muncă în condiții speciale și deosebite
1.	Șef tură	ACC, APP, TWR, aeroport, aerodrom	Supervizor centru, sală, echipă	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
2.	Navigator principal instructor	ACC, APP, TWR	CTA instructor radar, non-radar sau simulator	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
3.	Navigator principal radar	SRE și PAR	CTA radar	APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
4.	Navigator principal radar	ACC, APP, TWR	CTA radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
5.	Navigator radar	SRE și PAR	CTA radar	APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
6.	Navigator principal non-radar	ACC, APP, TWR, aerodrom	CTA non-radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
7.	Navigator radar	ACC, APP, TWR	CTA radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
8.	Navigator non-radar	ACC, APP, TWR, aerodrom	CTA non-radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
9.	Șef tură	SOL	Șef tură SOL	SOL	Anexa nr. 4 pct.2

10.	Operator radar	SRE și PAR	CTA radar	APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
11.	Operator radar	ACC, APP, TWR	CTA radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
12.	Navigador principal	SOL	Navigador principal SOL	SOL	Anexa nr. 4 pct.2
13.	Controlor non-radar	ACC, APP, TWR, aerodrom	CTA non-radar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1
14.	Navigador	SOL	Navigador SOL	SOL	Anexa nr. 4 pct.2
15.	Controlor	SOL	Controlor SOL	SOL	Anexa nr. 4 pct.2
16.	Șef tură	BRIEFING, NOTAM, programări zbor	Supervizor informare centru, sală, echipă	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
17.	Navigador principal instructor	BRIEFING, NOTAM, programări zbor	CITA instructor	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
18.	Navigador principal	BRIEFING, NOTAM, programări zbor	CITA	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
19.	Navigador principal	prelucrare mesaje, FLIGHT-DATA	CITA	ACC	Anexa nr. 4 pct.2
20.	Navigador	BRIEFING, NOTAM, programări zbor	CITA	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
21.	Controlor	BRIEFING, NOTAM, programări zbor	CITA	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
22.	Controlor	prelucrare mesaje, FLIGHT-DATA	CITA	ACC	Anexa nr. 4 pct.2
23.	Navigador principal	FIC, ATIS, VOLMET	CITA	ACC	Anexa nr. 4 pct.2
24.	Navigador	FIC, ATIS, VOLMET	CITA	ACC	Anexa nr. 4 pct.2
25.	Controlor	FIC, ATIS, VOLMET, benzi evidență progresivă	CITA	ACC	Anexa nr. 4 pct.2
26.	Controlor trafic stagiar	-	CTA non-radar stagiar, CTA radar stagiar	ACC, APP, TWR	Anexa nr. 4 pct.1

27.	Controlor trafic stagiar	-	CITA stagiar	ACC, TWR, ARO, NOTAM	Anexa nr. 4 pct.2
28.	Dispecer aeroport	-	Dispecer aeroport	SOL	Anexa nr. 4 pct.2
29.	Controlor informare trafic aerian	-	Dispecer operațiuni zbor	SOL	Anexa nr.4 pct.2